

К. Й. Фодордоцент кафедри філології
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II**Г. В. Гладоник**викладач кафедри філології
Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II

ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕХНОЛОГІЇ ВІДЕОПОДКАСТИНГУ У СТВОРЕННІ ТА ВИКОРИСТАННІ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Статтю присвячено розгляду дидактичного потенціалу технології відеоподкастингу у створенні та використанні навчального матеріалу в практиці викладання іноземної мови. Зазначено, що з приходом нових інформаційно-комунікаційних та мобільних технологій, їх успішною інтеграцією в освітнє середовище процес навчання іноземної мови стає цікавішим, позначений емоційною залученістю студентів та викладачів, а отже, є результативнішим. Мета статті – проаналізувати досвід використання можливостей технології відеоподкастингу у створенні методичного алгоритму розробки навчальних матеріалів на базі LMS Moodle для навчання студентів іноземної мови. Подано авторське визначення навчального відеоподкасту як багатофункціонального автентичного освітнього ресурсу, що відповідає тематиці навчальної програми з іноземної мови та на основі якого розроблено комплекс різноманітних завдань для подальшого використання в освітньому процесі. Окреслено найсуттєвіші методико-дидактичні характеристики подкасту (багатофункціональність, багатоканальне сприйняття інформації та індивідуальна спрямованість).

Визначено п'ять методичних етапів використання подкастів для навчання іноземної мови. Перший етап – відбір відеоматеріалу на тематику заняття, що відповідає тематиці курсу, інтересам цільової аудиторії, доступний для розуміння та відповідає рівню знань студентів, відображає актуальну інформацію соціокультурної спрямованості. Другий етап – розробка навчальних завдань до подкасту, спрямованих на розвиток умінь і навичок аудіювання, читання і говоріння. Третій етап – педагогічний дизайн електронного контенту для його розміщення в електронному освітньому середовищі на базі LMS Moodle, пов'язаний із вибором та використанням ресурсів та елементів LMS Moodle для розміщення відеоподкасту та завдань до нього в електронному середовищі. Четвертий етап – безпосереднє використання (застосування) матеріалу в онлайн-курсі для реалізації цілей заняття. П'ятий етап – етап оцінювання результатів роботи студентів викладачем (оцінка, самооцінка).

Ключові слова: LMS Moodle, навчальний відеоподкаст, навчання іноземної мови, технології подкастингу, навчальний матеріал.

Постановка проблеми. Сучасні темпи технологічних змін, що відбуваються в Україні, а також ситуація пандемії в Україні та світі змушують по-іншому розглядати стратегію розвитку освіти [1, с. 177]. Водночас пережитий масштабний досвід вимушеного освітнього експерименту переконує, що криза освіти, викликана пандемією COVID-19, не лише продемонструвала уразливість систем освіти, а й стала потужним стимулом для викладачів закладів освіти різних рівнів та всього наукового співтовариства. На основі аналізу спільних для більшості країн проблем, з якими стикаються системи освіти в переході до цифрового формату навчання, відомства, відповідальні за творення державної політики у сфері освіти, рекомендують «наділити викладачів повноваженнями для отримання максимальної віддачі від системи цифрової освіти, щоб вони мали

змогу випробувати різноманітні моделі викладання для створення нових, ефективних методів навчання» [2].

Нині подкасти широко використовуються у вивченні іноземної мови як освітній медіазасіб, що володіє потужним методико-дидактичним потенціалом та має низку переваг порівняно з іншими мобільними технологіями. Про значну популярність застосування подкастингу як освітньої технології навчання іноземної мови свідчить, наприклад, кількість навчальних подкастів відомого британського каналу BBC LearningEnglish, який веде свої трансляції на відеохостингу YouTube. В описі каналу повідомляється про його щоденне оновлення: «Кожен день англійська мова. Ми також регулярно випускаємо додаткові відео протягом тижня, тому повертайтеся кожен день, щоб побачити новинки» [3]. Інформація в розділі

статистики каналу не потребує коментарів, адже з моменту заснування (2008 р.) канал набрав 3,47 млн підписників, отримав понад 170 млн переглядів і нині містить близько 2500 відеоподкастів, доступних для користувачів з усього світу. Тому методика навчання за допомогою навчальних відеоподкастів із використанням елементів та ресурсів LMS Moodle потребує вивчення та подальшої розробки, що й становить актуальність цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Найновіші інформаційно-комунікаційні технології, зокрема Інтернет-технології, створюють умови їх використання й під час вивчення іноземної мови. Водночас варто зазначити низку суперечностей між нагальною потребою в якомога швидкій інформатизації лінгвістичної освіти та традиційними методиками для реалізації навчання іноземної мови в закладах освіти різного рівня. Нині поряд зі звичними вже термінами «дистанційна освіта», «онлайн-освіта» нерідко зустрічається термін «мобільна освіта», що реалізується у вигляді численних мобільних технологій, до яких, на думку О. Конотоп, у вивченні іноземної мови слід зарахувати електронну пошту, блог-технологію, вікі-технологію, подкасти, вебфорум, лінгвістичний корпус, електронні словники, інформаційно-довідкові Інтернет-ресурси, засоби синхронної відео-Інтернет-комунікації та навігатори [4, с. 115].

Технологія подкастингу як спосіб поширення звукової та відеоінформації в мережі Інтернет була створена та отримала стрімкий розвиток у першій половині XXI століття. Проблеми історії виникнення подкастів відображені в дослідженні М. Сайко, М. Мороз та О. Свисюк [5]. Термін «podcast» (етимол. iPod + broadcast) уперше використано британським журналістом Беном Хаммерслі у статті «Звукова революція», опублікованій у газеті The Guardian у лютому 2004 року. А вже у 2005 році слово «podcast» увійшло в англомовний тезаурус та було проголошено редакторами Oxford American Dictionary «словом року» (the word of the year) [6]. Розглядаючи подкаст як освітній медіазасіб, Дж. Іслі (J. Easley) зазначає, що, оскільки аудіо- та відеоподкасти відрізняються значним жанрово-тематичним розмаїттям, вони застосовуються в найрізноманітніших сферах науки, мистецтва, культури, бізнесу, мас-медіа і, безумовно, сфері освіти [7, с. 33].

Використання аудіо- та відеоформатів у навчанні іноземної мови має давню традицію – від навчальних радіо- та телепередач до курсів іноземної мови на аудіо- та відеокасетах. У чому ж тоді особливість подкастів? За даними дослідження, проведеного Е. Крузе (E. Cruse), понад 70% викладачів іноземних мов зазначають, що за умови систематичного використання подкастів (2-3 рази на тиждень) помічається зростання

мотивації та успішності учнів [8]. Відмінними ознаками подкастів, які зумовлюють їх популярність як освітнього ресурсу, з позиції низки закордонних дослідників, є доступність та мобільність (М. Аман (M. Aman) [9]), універсальні формати аудіо- та відеофайлів, що уможлиблює їх відтворення на різних пристроях (Ф. Россел-Агуїляра (F. Rossel-Aguilar) [10]), періодичність (серійність, постійне оновлення контенту подкаст-каналів) (Л. Думас (L. Dumas) [11]), аутентичність, можливість передплати оновлення, наявність тексту (скрипта) для аудіофайлу або субтитрів, що супроводжують відеоряд (Е. Беменджер (E. Bamanger), Р. Алхасан (R. Alhassan) [12]). На нашу думку, найсуттєвішими методико-дидактичними характеристиками подкасту є його багатофункціональність, багатоканальне сприйняття інформації та індивідуальна спрямованість.

Отже, незважаючи на очевидне зростання наукового інтересу до досліджуваної проблематики, варто зазначити, що значна кількість наукових пошуків спрямована на розгляд теоретичних питань та ведення термінологічної дискусії і мало стосується практичних аспектів дизайну та інтеграції навчальних матеріалів на основі відеоподкастів в онлайн-навчання іноземних мов (або навчання у змішаному форматі).

Мета статті – проаналізувати досвід використання можливостей технології відеоподкастингу у створенні методичного алгоритму розробки навчальних матеріалів на базі LMS Moodle для навчання іноземної мови студентів.

Виклад основного матеріалу. Аналіз наявного теоретичного та емпіричного матеріалу дає змогу стверджувати, що у вітчизняній та зарубіжній лінгводидактиці накопичилася чимала кількість досліджень, присвячених тематиці застосування подкастів у навчанні іноземної мови. Сприяючи становленню термінологічного апарату нової наукової галузі, автори досліджень пропонують різні визначення термінів «подкаст» / «навчальний подкаст» в аспекті методики викладання іноземної мови (Л. Думас (L. Dumas) [11]), визначають та відображають відмітні ознаки подкасту (Е. Беменджер (E. Bamanger), Р. Алхасан (R. Alhassan) [12]).

У межах статті навчальний відеоподкаст розглядаємо як багатофункціональний автентичний освітній ресурс, який відповідає тематиці навчальної програми з іноземної мови та на основі якої розроблено комплекс різноманітних завдань для подальшого використання в освітньому процесі. Варто зазначити, що сучасними науковцями зроблено численні спроби класифікації подкастів, систематизації типології їхніх жанрів. Значний інтерес становлять класифікації подкастів, запропоновані в дослідженнях Ф. Россела-Агуїляра (F. Rossel-Aguilar), який одним із перших почав досліджувати цю проблематику. Науковець пропонує диференціювати подкасти,

розроблені в навчальних цілях викладачами та студентами (self-developed), і подкасти, що є в мережі Інтернет (existing resources), які доцільно використовувати як ресурси для розробки навчальних матеріалів [10]. Детальний огляд класифікацій пропонують О. Борщова та Н. Грицик, виділяючи такі типи подкастів: «викладацький/студентський» [13]; «автентичний/методичний», «аудіоподкаст/відеоподкаст/скринкаст» [14].

На основі опитування творців відеоподкастів А. Ханш (A. Hansh) та Л. Хілерс (L. Hillers) пропонують диференціювати дев'ять різних типів відеоподкастів з огляду на їхні можливості в освітньому процесі: подкасти, що встановлюють емоційний зв'язок (building rapport); віртуальні екскурсії (virtual fieldtrips); управління часом та простором (manipulating time and space); розповідь історій (telling stories); мотивація учнів/студентів (motivating learners); історичні кадри (historical footage); демонстрація (demonstration); візуальне зіставлення (visual opposition); мультимедійна презентація (multimedia presentation) [15]. У дослідженні Е. Беменджера (E. Bamanger) та Р. Алхасана (R. Alhassan) виявлено методичні можливості та умови використання навчальних подкастів для розвитку умінь письма [12]. На основі власного досвіду можемо стверджувати, що навчальний матеріал із використанням відеоподкастів містить найрізноманітніші завдання на розвиток навичок читання та письма.

Далі розглянемо методику навчання англійської мови із застосуванням технології відеоподкастів, яка реалізується за допомогою елементів та ресурсів LMS Moodle. Moodle як система управління навчанням є програмним продуктом, що дає змогу організувати активну взаємодію між викладачем, студентами та електронними засобами навчання в умовах електронного середовища з метою досягнення результатів навчання. У межах такої взаємодії викладач здійснює опосередковане управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Розглянемо детальніше методичні етапи та особливості розробки навчального матеріалу на основі відеоподкасту. Використання подкастів для навчання іноземної мови передбачає такі етапи:

- відбір відеоматеріалу на тематику заняття;
- розробка навчальних завдань до подкасту;
- педагогічний дизайн електронного контенту для його розміщення в електронному освітньому середовищі на базі LMS Moodle;
- безпосереднє використання (застосування) матеріалу в онлайн-курсі для реалізації цілей заняття;
- підбиття підсумків, оцінювання.

Як відомо, успіх у виконанні навчальних завдань визначається якістю відібраного навчального матеріалу. Етап відбору подкастів потре-

бує найбільших витрат часу, тому що у відборі необхідно дотримуватися низки вимог до змісту та підібрати пізнавальний автентичний подкаст, що відповідає тематиці курсу, інтересам цільової аудиторії, доступний для розуміння та відповідає рівню знань студентів, відображає актуальну інформацію соціокультурної спрямованості. Багатим ресурсом відеоподкастів володіє відеохостинг YouTube, на теренах якого можна підібрати відео будь-якого рівня складності, тривалості, жанру тощо. Надійними каналами для пошуку відео є, наприклад, BBC Learning English та National Geographic.

Наступним етапом методичної роботи є *етап розробки навчальних завдань до відеоподкасту згідно з навчальними цілями та завданнями*. Усі навчальні завдання спрямовуються на розвиток умінь і навичок аудіювання і говоріння. Уміння аудіювання передбачають розуміння цілей спілкування, тематики та основних ідей аудіотексту, визначення учасників спілкування, вміння відокремити ключову інформацію від другорядної, визначення логіки викладу інформації тощо. Розвитку вмінь говоріння сприяють обговорення після перегляду відеоподкасту шляхом виконання завдань, спрямованих на передачу студентам тематики прослуханого та побаченого, усне відтворення основних учасників (авторів) подкасту, виклад основного змісту та/або вибіркової інформації, виклад та аргументація власної. Уміння та навички писемного мовлення розвиваються у процесі виконання студентами письмових завдань до відеоподкасту. Часто у відеоподкастах присутній текстовий матеріал (субтитри), робота з яким розвиває такий вид мовленнєвої діяльності, як читання. Для розвитку цієї навички також доцільно задавати завдання, що передбачають друкований варіант (скрипт) тексту відеоподкасту.

Третім етапом методичної роботи над подкастом є *етап педагогічного дизайну електронного контенту*, пов'язаний із вибором та використанням ресурсів та елементів LMS Moodle для розміщення відеоподкасту та завдань до нього в електронному середовищі. Після завершення цього етапу завдання стають доступними для студентів на електронному порталі. Саме від того, як подається навчальний матеріал курсу, залежать бажання, ефективність та результативність його використання. Безумовно, дизайн електронного контенту потребує глибокого ознайомлення з ресурсами Moodle. На нашу думку, найзручнішими для дизайну завдань на основі відеоподкастів є такі елементи LMS Moodle: «Гіперпосилання», «Завдання», «Файл», «Тест», «Опитування», «Форум».

Етап безпосереднього використання (реалізації) подкасту починається в той момент, коли студенти починають працювати з ним. Форми

роботи можуть бути найрізноманітнішими. Наприклад, це самостійна робота студентів під керівництвом викладача на онлайн-занятті або на занятті в аудиторії, самостійна робота вдома без керівництва викладача тощо.

Завершальним етапом є *етап оцінювання результатів роботи студентів викладачем*. Тут необхідно отримати зворотний зв'язок від студентів (яка була їхня реакція на завдання на основі подкасту, чи були вони зацікавлені, захоплені роботою, які труднощі вони відчували тощо). На цьому етапі важлива також і самооцінка (викладач оцінює, наскільки методично успішним був досвід застосування подкасту, яких результатів вдалося досягти в реалізації завдання на основі подкасту, що необхідно зробити методично, щоб отримати кращий результат).

Висновки і пропозиції. Створення та реалізація методики навчання іноземної мови із застосуванням технології відеоподкастів має потужний дидактичний потенціал. Володіючи унікальними властивостями мобільності, інтерактивності, багатоканальності сприйняття, багатофункціональності, подкасти допомагають викладачам та студентам вирішити низку навчально-методичних завдань, зокрема: посилити пізнавальну активність, забезпечити індивідуальний підхід, підвищити мотивацію, інтенсивність та продуктивність самостійної роботи. Оскільки робота над завданнями до подкасту охоплює всі види мовленнєвої діяльності, цю технологію доцільно застосовувати на кожному занятті, зокрема й у LMS Moodle, яка добре зарекомендувала себе в період онлайн-навчання та активно використовується нині в офлайн-навчанні. Методична технологія застосування подкастів як інноваційного освітнього медіазасобу, безумовно, заслуговує на подальшу розробку, апробацію та науковий аналіз.

Список використаної літератури:

1. Кардашова Н.В. Англomовний подкаст як засіб формування компетентності в аудіюванні студентів мовних спеціальностей. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Сер.: Педагогіка та психологія*. 2015. Вип. 24. С. 176–185.
2. Коронавірус та освіта: аналіз проблем і наслідків пандемії. URL: <https://cedos.org.ua/researches/koronavirus-ta-osvita-analiz-problem-i-naslidkiv-pandemii/>
3. BBC learning English. URL: [BBC Learning English. YouTube](https://www.bbc.com/learningenglish).
4. Конотоп О.С. Сервіс відеоподкастів як засіб формування іншомовної комунікативної компетентності. *Мова. Культура. Комунікація: інноваційні підходи до вивчення мов та літератур*. 2016. С. 113–116.
5. Сайко М.М., Мороз М.В., Свисюк О.В. Застосування іншомовних подкастів для розвитку іншомовної професійної комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2017. Вип. 1 (87). С. 147–152.
6. Wordsmithshailpodcastsucces. URL: <http://www.news.bbc.co.uk/2/hi/technology/4504256.stm>.
7. Easley J. Podcasting Good to Great: How to Grow Your Audience Through Collaboration. Bossier City: WWD, 2014. 62 p.
8. Cruse E. Using Educational Videoin the Classroom: Theory, Research and Practice. URL: <https://swsu.ru/sbornik-statey/pdf/usingeducationalvideointheclassroom.pdf>.
9. Aman M. Podcast: Learn how to Stop Babbling Start Podcasting Like a Pro, Canada : Education, 2019. 107 p.
10. Rossel-Aguilar F. Podcastingas a language teaching and learning tool. *10 years of the LLAS elearning symposium: Case studies in good practice* / eds. K. Borthwick, E. Corradini, & A. Dickens. Dublin, 2015. P. 31–39.
11. Dumas L. Podcast Launch: A Step by Step Guide of How to Launch Your Podcast. Helsinki : Home, 2020. 66 p.
12. Bamanger E.M., Alhassan R.A. Exploring Podcastingin Englishas a Foreign Language Learners' Writing Performance. *Journal of Education and Practice*. 2015. Vol. 11 (6). P. 63–74.
13. Борщова О.В. Принципы отбора подкастов для обучения иностранному языку. *Педагогика и психология образования*. 2019. № 3. С. 62–70.
14. Грицик Н.В. Технологія подкастинг у викладанні іноземної мови (за професійним спрямуванням). *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки*. 2015. Вип. 124. С. 24–26.
15. Hansh A., Hillers L. Video and Online learning: critical reflections and findings from the field. 2015. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2577882>.

Fodor K., Hladonik G. Didactic potential of video podcasting technology in the creation and use of educational material in the practice of teaching a foreign language

The article is devoted to the concernment of the didactic potential of video podcasting technology in creation and use of educational material in the practice of teaching a foreign language.

In the article it is noted that with the advent of new information and communications and mobile technologies and their successful integration into the educational environment the process of learning a foreign language becomes more interesting, marked by emotional involvement of students and teachers, and thus more effective.

The purpose of the article is to analyse the experience of using the possibilities of video podcasting technology in creating a methodological algorithm for developing educational materials based on LMS Moodle in order to teach foreign languages to students.

The author defines the educational video podcast as a multifunctional authentic educational resource that corresponds to the theme of the foreign language curriculum and on the basis of which a set of various tasks for further use in the educational process is elaborated. The most significant methodological and didactic characteristics of the podcast are multifunctionality, multi-channel perception of information and individual orientation.

There are five stages to use podcasts to learn a foreign language. The first stage is the selection of video material on the subject of the lesson, which corresponds to the subject of the course and the interests of the target audience, is understandable and corresponds to the level of knowledge of students and reflects relevant information of sociocultural orientation. The second stage is the development of educational tasks for the podcast, aimed at developing the skills of listening, reading and speaking. The third stage is the pedagogical design of electronic content for its placement in the electronic educational environment based on LMS Moodle and it involves the selection and use of resources and elements of LMS Moodle for hosting video podcasts and tasks in the electronic environment. The fourth stage is the direct use (application) of the material in the online course to achieve the objectives of the lesson. The fifth stage is the stage of evaluating the results of students' work by the teacher (assessment, self-assessment).

Key words: LMS Moodle, educational videopodcast, foreign language learning, podcasting technologies, educational material.